

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/205/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4612202295
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Harbuta
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2013:4612202295.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Harbutu a členov senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: Orange Slovensko, a.s., so sídlom Bratislava, Prievozská 6/A, IČO: 35 697 270, zast. Mgr. Martinom Katriakom, advokátom so sídlom Bratislava, Dr. Vladimíra Clementisa 10, proti odporcovi: C. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom P., G. T. XXX/XX, o zaplatenie sumy 495,74 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 14. 05. 2012 č. k. 5C/118/2012-39, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti určenia neplatnosti zmluvnej podmienky **p o t v r d z u j e**.

Odporcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 163,80 eura s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 19. 06. 2008 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Návrh navrhovateľa vo zvyšnej časti zamietol. Zároveň určil, že zmluvná podmienka v dodatku k zmluve o pripojení č. S zo dňa 15. 01. 2008 pod bodom 2.5 týkajúca sa povinnosti účastníka zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 331,94 eura je ako neprijateľná neplatná. O trovách konania rozhodol tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že dňa 15. 01. 2008 účastníci konania uzatvorili zmluvu o pripojení č. S na základe ktorej navrhovateľ vypožičal odporcovi SIM kartu umožňujúcu využívanie jeho telekomunikačných služieb a odpredal odporcovi mobilný telefón Nokia 6300 za kúpnu cenu 16,27 eura. Konštatoval, že odporca riadne neplatil za poskytnuté služby a za obdobie od 15. 01. 2008 do 31. 03. 2008 porušil zmluvné povinnosti a neuhradil za poskytnuté služby sumu 163,80 eura. Poukázal na bod 2.5 dodatku k zmluve, podľa ktorého bol odporca povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 331,94 eura. Svoje rozhodnutie právne oprel o ust. § 43 ods. 1, 2 zák. č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 4 písm. k), 5 Občianskeho zákonníka, ako i Smernicu Rady č. 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že návrh navrhovateľa je dôvodný iba čiastočne. V tejto súvislosti uviedol, že odporca na základe uzavretej zmluvy využíval služby navrhovateľa, avšak za tieto riadne neplatil, a preto mu za obdobie od 15. 01. 2008 do 31. 03. 2008 vznikol nedoplatok vo výške 163,80 eura, ktorý odporca neuhradil ani na základe písomnej výzvy navrhovateľa zo dňa 04. 06. 2008. Z uvedeného dôvodu preto odporcu zaviazal na zaplatenie sumy 163,80 eura spolu s 8,5 % ročným úrokom z omeškania, ktorého výšku určil v súlade s ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. Návrh navrhovateľa v časti o zaplatenie sumy 331,94 eura spolu

s úrokom z omeškania ako nedôvodný zamietol, nakoľko zmluvná pokuta v zmluve o pripojení a jej dodatku predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. V tomto smere zdôraznil, že zmluvná pokuta poškodzuje spotrebiteľa, ktorý nemá možnosť ovplyvniť zmluvné podmienky, čo platí i pre zmluvnú pokutu, ktorú žiada navrhovateľ zaplatiť vždy v nezmenenej výške bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. Svoj záver argumentačne podporil i rozsiahlou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Tiež uviedol, že slovné spojenie uvádzané v dodatkoch k zmluvám o pripojení pod bodom 2.3: „ ak účastník poruší niektorú z povinností podľa tohto dodatku „ signalizuje neurčitý okruh rôznych porušení alebo vzťahov a zmluvné pokuty za porušenie povinností, ktoré dodávateľ označí len indikatívne, sú neakceptovateľné a predstavujú neprijateľnú zmluvnú podmienku. Záverom uviedol, že vo vzťahu k výške zmluvnej pokuty nebolo možné použiť moderačné právo v zmysle ust. § 545a Občianskeho zákonníka, nakoľko osobitné ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré regulujú spotrebiteľské vzťahy majú prednosť pred všeobecnými ustanoveniami záväzkového práva v Občianskom zákonníku, pričom moderačné ustanovenie reguluje i nespotebiteľské vzťahy. Z vyššie uvedených dôvodov preto návrh navrhovateľa v časti o zaplatenie sumy 331,94 eura, ktorá predstavuje zmluvnú pokutu spolu s úrokom z omeškania ako nedôvodný zamietol. Zároveň podľa § 153 ods. 3, 4 OSP vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej v dodatku zmluvy o pripojení vo výroku svojho rozhodnutia. Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 142 ods. 2 OSP, keď vzhľadom na čiastočný úspech každého účastníka v konaní, čiastočne úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mu žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ okrem prisudzujúcej časti, domáhajúc sa jeho zmeny a vyhovenia návrhu v zamietajúcej časti a neurčenia zmluvnej pokuty za neprijateľnú zmluvnú podmienku, prípadne jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodil, že súd prvého stupňa nesprávne aplikoval právny predpis na daný skutkový stav, resp. na vykonané dôkazy neaplikoval zákonné ustanovenia vôbec, hoci to bolo pre zákonnosť rozhodnutia nevyhnutné. S poukazom na ust. § 53 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a článok 3 smernice Rady č. 93/13/EHS uviedol, že povinnosťou súdu bolo najskôr skúmať naplnenie znakov definície neprijateľnej podmienky, a to či nebola daná podmienka dojednaná individuálne a či ňou bola zároveň spôsobená značná nerovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa vzhľadom na všetky okolnosti danej veci. Konštatoval, že odporca porušil svoju základnú povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy o pripojení a z dodatku, keď nezaplatil vyúčtovanú cenu za poskytnuté služby, pričom pre zabezpečenie splnenia podmienky, ktorú požadoval pre poskytnutie výhod, bola dohodnutá zmluvná pokuta. V tejto súvislosti poukázal, že odporca si mohol kúpiť mobilný telefón rovnako aj bez hrozby sankcie za nedodržanie riadneho plnenia svojich povinností počas doby viazanosti, resp. ak nechcel byť viazaný hrozbou sankcie v takejto výške, mohol si vybrať lacnejší mobilný telefón za symbolickú cenu, s ktorým by bola spojená zmluvná pokuta v nižšej sume. Takouto možnosťou voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok bola podľa jeho názoru zabezpečená individuálnosť dojednania, kedy je vylúčená aplikácia ustanovení o neprijateľných podmienkach v Občianskom zákonníku v spojení s interpretáciou podľa smernice Rady č. 93/13, ako aj podľa judikatúry Európskeho súdneho dvora. Uzavrel, že zmluvná pokuta ako forma paušalizovanej náhrady škody znamená, že bez ohľadu na výšku spôsobenej škody, uplatnenie zmluvnej pokuty je dôvodné bez potreby zisťovania alebo odôvodňovania spôsobenej škody. Sankcia za nedodržanie riadneho plnenia si povinností je vyvážená výhodami spotrebiteľa, ktoré získava pri uzatváraní Dodatku, a teda mobilný telefón za symbolickú cenu oproti jeho obvyklej kúpnej cene, zvýhodnené volania a pod. Vytkol súdu prvého stupňa, že porovnával minimálny mesačný poplatok a mesačný paušálny poplatok, ktorý odporca reálne na základe faktúr uhrádzal za dohodnutý program služieb. Navyše odporca sa zaviazal zotrvať v zmluvnom vzťahu po dobu 24 mesiacov, a teda zmluvná pokuta zabezpečovala i to, že odporca uvedenú dobu dodrží a bude uhrádzať počas tejto doby mesačný paušálny poplatok za dohodnutý program služieb, ktorý bol 654,50,-Sk (21,73 eura). Celková výška paušálnych poplatkov počas obdobia 24 mesiacov, ktorú mal odporca zaplatiť bola suma 15.708,-Sk (521,43 eura) a ktorej plnenie bolo zabezpečené zmluvnou pokutou. Svoj záver argumentačne podporil i rozsiahlou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, ako i viacerými rozhodnutiami krajských súdov v obdobných veciach.

Odporca sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie navrhovateľa bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 156 ods. 3 OSP, a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

V tomto konaní sa navrhovateľ svojim návrhom, doručeným súdu prvého stupňa dňa 05. 03. 2012 domáhal od odporcu zaplata sumy 495,74 eura s 8,5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 495,74 eura od 19. 06. 2008 do zaplata a trov konania z titulu porušenia povinností odporcom vyplývajúcich mu zo zmluvy o pripojení č. A3569439 a dodatku k zmluve o pripojení, uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 15. 01. 2008. Preskúmaným rozsudkom súd prvého stupňa návrhu navrhovateľa vyhovel v časti istiny 163,80 eura s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 19. 06. 2008 do zaplata a vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol. Pre absenciu odvolania účastníkov konania v prisudzujúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a predmetom odvolacieho konania takto zostala len navrhovateľom odvolaním napadnutá zamietajúca časť, časť, v ktorej súd určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky a na ne nadväzujúci výrok o náhrade trov konania.

V prejednávanej veci z obsahu spisu nesporne vyplýva, že účastníci konania dňa 15. 01. 2008 uzatvorili zmluvu o pripojení č. S spolu s dodatkom, na základe ktorej navrhovateľ zapožičal odporcovi SIM kartu a predal odporcovi mobilný telefón Nokia 6300 za zľavnenú kúpnu cenu 490,-Sk (16,27 eura), pričom odporca sa zaviazal zotrvať v zmluvnom vzťahu po dobu 24 mesiacov. Podľa článku 2 bod 2.5 dodatku k zmluve o pripojení sa účastníci zmluvy dohodli, že v prípade porušenia niektorej z povinností odporcu má tento povinnosť zaplatiť navrhovateľovi zmluvnú pokutu vo výške 10.000,-Sk (331,94 eura). Podľa článku 2 bod 2. 3 dodatku sa odporca zaviazal, že po dobu 24 mesiacov odo dňa uzavretia dodatku zotrvá v zmluvnom vzťahu s navrhovateľom podľa zmluvy v znení dodatku.

Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 OZ).

Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 4 OZ).

Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách, zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup k verejnej telefónnej sieti, alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa.

V danej veci niet sporu o tom, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorú účastníci konania uzatvorili dňa 15. 01. 2008 a z ktorej navrhovateľ vyvodzuje svoj nárok. Bolo preto dôvodné naň aplikovať právne normy spotrebiteľského práva a to zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase vzniku právneho vzťahu, t. j. do 31. 12. 2008 (ďalej len Zákon o spotrebiteľských úveroch) ako lex specialis a všeobecnú úpravu obsiahnutú v ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách tak, ako to správne učinil i súd prvého stupňa. Tento v potrebnom rozsahu vykonal dokazovanie, na základe ktorého správne zistil skutkový stav veci a túto i správne právne posúdil. Keďže odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením jeho rozhodnutia v odvolaním napadnutých častiach, využíjúc postup podľa § 219 ods. 2 OSP sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov rozsudku súdu prvého stupňa a na ne v podrobnostiach ďalej poukazuje.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného

predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe tejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Vyššie citované zákonné ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujú všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. V prípade, ak dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je takáto sankcia neplatná. Citované ust. § 53a Občianskeho zákonníka sa týka podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide predovšetkým o nečestné podmienky hrubo poškodzujúce spotrebiteľa. Z tohto dôvodu ich preto zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Cieľom zákonodarcu bolo totiž, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktorý vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv uzatvorených štandardným formulárovým systémom, ktoré sa navyše vyznačujú tým, že spotrebiteľ nemá možnosť zasahovať do znenia takejto zmluvy a do obsahu dopredu pripravenej úpravy vzájomných práv a povinností.

Odvolačný súd posudzujúc prejednávajúcu vec v zmysle vyššie uvedených skutočností, ako i citácie zákonnej úpravy dospel k záveru o vecnej správnosti preskúmaného rozhodnutia v odvolaní napadnutých častiach. Niet totiž sporu o tom, že účastníci konania dňa 15. 01. 2008 uzatvorili zmluvu o pripojení č. S spolu s dodatkom, z ktorej navrhovateľ vyvodzoval svoj nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty. Navrhovateľ zmluvnou pokutou zabezpečoval poskytnutie mobilného telefónu Nokia 6300 za kúpnu cenu 490,-Sk (16,27 eura), pričom dojednaná zmluvná pokuta bola dojednaná vo výške 331,94 eura. Súd prvého stupňa vyhodnotil dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k predmetnej zmluve o pripojení ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, spôsobujúcu nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a poškodzujúcu spotrebiteľa. I podľa názoru odvolacieho súdu, dojednanie zmluvnej pokuty v danom prípade predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je s poukazom na ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná, keďže celkom zjavne spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa. Navyše odvolací súd dodáva, že neprimeranosť sankcie sa prejavuje i v spojení s časovým aspektom jej uloženia. Navrhovateľ ako dodávateľ totiž nerozlišuje medzi prípadom, keď spotrebiteľ ukončí zmluvu jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a medzi prípadom, keď spotrebiteľ ukončí zmluvu na začiatku doby viazanosti. V oboch prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné. Záverom odvolací súd, reagujúc na námietky odvolateľa vo svojom odvolaní uvádza, že navrhovateľ ponúka svoje služby prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré sú vopred pripravené bez možnosti spotrebiteľa ovplyvniť obsah zmluvných podmienok, čo platí i pre zmluvnú pokutu, ktorú navrhovateľ požaduje zaplatiť vždy v paušálnej výške bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. Dojednaná zmluvná pokuta musí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách obstať so zreteľom na povahu, obsah, ako i všetky osobitosti právneho úkonu. Súd prvého stupňa tak postupoval v súlade s ust. § 153 ods. 3, 4 OSP,

keď aj bez návrhu vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky vo výroku svojho rozhodnutia, nakoľko cieľom tohto vyslovenia je, aby sa navrhovateľ zdržal používania tejto podmienky i vo vzťahu k ostatným spotrebiteľom.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti, v časti určenia neplatnosti zmluvnej podmienky a v časti náhrady trov konania ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože odporca návrh na priznanie náhrady trov odvolacieho konania nepodal.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.